Region Stockholm

13
Yttrande över motion 2021:77 av Gabriel Kroon (SD) och Ulf Wester (SD) om kostnadseffektiva CPAP hjälpmedel för sömnapnoiker
HSN 2022-0791

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Rehab habilitering försäkringsmedicin hjälpmedel
Anna Breuer

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-11-03

HSN 2022-0791

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Yttrande över motion 2021:77 av Gabriel Kroon (SD) och Ulf Wester (SD) om kostnadseffektiva CPAP hjälpmedel för sömnapnoiker

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över kostnadseffektiva CPAP hjälpmedel för sömnapnoiker. I motionen föreslår Gabriel Kroon (SD) och Ulf Wester (SD) att det genomförs en hälsoekonomisk analys att inkludera CPAP-maskin och mask i det ordinarie högkostnadsskyddet för hälso- och sjukvård, att föreslå hur CPAP-maskin och mask kan göras kostnadsfri, att tillse att uthyrningen av CPAP-maskin inte är vinstbringande samt att säkerställa en strukturerad uppföljning. I ärendet föreslås även en utredning om försäljning av andningsmasker till privatpersoner.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2021:77 av Gabriel Kroon (SD) och Ulf Wester (SD)

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i seniorvårdsberedningen

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Tjänsteutlåtande över motion 2021:77 överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Hälso- och sjukvårdsutskottet, HSU, fattade 2003 beslut att avgiftsbelägga CPAP-apparater, dåvarande landstingsfullmäktige beslutade därefter avgiften till 100 kronor per månad. HSU beslutade även att en (1) andningsmask skulle medfölja den förskrivna CPAP-apparaten och att ytterligare masker samt vissa tillbehör till dessa skulle bekostas av brukaren.

Överväganden
Behandling av sömnapné med förskrivning av CPAP-utrustning är inkluderad i hälso- och sjukvården och är en viktig del av behandlingen för personer med sömnapné. Vissa förskrivna hjälpmedel är beslutade av regionfullmäktige att vara belagda med en avgift, däribland CPAP-utrustning. Det finns även egenavgifter för tex elrullstolar och ortopediska skor. Avgiften är inte en hyra av ett hjälpmedel utan en hjälpmedelsavgift. Avgiften är således inte en avbetalning för en produkt och är inte relaterat till vilken effekt/nytta hjälpmedlet har, eller vilken kostnadseffektivitet hjälpmedlet/behandlingen har. Att inkludera patientens kostnad för CPAP-utrustningen i det ordinarie högkostnadsskyddet för besök i hälso- och sjukvården är inte möjligt då högkostnadsskyddet inte inkluderar avgifter för förskrivna hjälpmedel.

Avgifter för förskrivna hjälpmedel är olika i regioner och kommuner över landet. Det är därtill olika vad som anses vara ett hälso- och sjukvårdsansvar och vad som är egenansvar. Olika avgifter för hjälpmedel är en nationell utmaning som Socialstyrelsen tagit upp i ”Uppdrag statistik på hjälpmedelsområdet – slutrapport” och bör ses i ett större sammanhang än att ett visst hjälpmedel ska göras kostnadsfritt. För att få en nationell överblick kommer Socialstyrelsen att vartannat år fortsätta genomföra datainsamlingar av den enskildes kostnader för personligt förskrivna hjälpmedel.

Avgifter för CPAP-utrustning finns, förutom i Region Stockholm, även exempelvis i regionerna Dalarna, Sörmland, Värmland, Örebro, Västernorrland, Västmanland och Skåne.

Regionens hantering av CPAP-utrustning sker via överenskommelse mellan hälso- och sjukvårdsförvaltningen och hjälpmedelscentralen

Medicinteknisk apparatur i hemmet, MAH, vilken drivs i egen regi av Stockholms sjukvårdsområde, SLSO. MAH har olika typer av medicintekniska behandlingshjälpmedel som t ex ventilatorer, syrgasapparater, sugar, diabeteshjälpmedel samt CPAP-apparater. Ersättningsmodellen är ett hyrespris per dag eller ett engångspris per hjälpmedel, beroende på typ av hjälpmedel. Ersättningen är uträknad så att varje produktgrupp bär sin egen kostnad och ska även täcka alla andra kostnader verksamheten har. MAH drivs i egen regi och är därmed ej vinstbringande. Förhandling av priser föregås överenskommelsen.

Konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet regleras i konkurrenslagen vilket innebär att regioner, och därmed även hjälpmedelsverksamheter inom SLSO, kan förbjudas att sälja varor och tjänster på ett sätt som begränsar konkurrensen. Därmed bedöms det inte möjligt för regionen att sälja andningsmasker till privatpersoner om inte CPAP-utrustningen är förskriven av regionen.

Nuvarande vårdgivare för sömnutredning har det senaste året haft en hög produktionstakt och har därmed förkortat de långa köerna. Region Stockholm är i dagsläget en av få regioner som har balans i väntetider till CPAP-utredningar och mycket resurser har lagts på att behandla patienten i rätt tid. Utveckling har skett mot mer digitalisering vilket inte minst har intensifierats under pandemin, då många patienter är en del av olika riskgrupper.

Fokus har inledningsvis varit att korta köerna till utredningar men har nyligen justerats mot en mer balanserad inriktning med mer uppföljning av de patienter som redan har startat och går under behandling. Efter en tids användning kan en CPAP behöva justeringar i form av luftflöde, koncentration och/eller motstånd vilket är en del av denna uppföljning.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget till beslut medför inga ökade kostnader för regionen.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslaget till beslut medför en fortsatt hög patientsäkerhet.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslaget till beslut medför en oförändrad jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslaget till beslut medför inga förändrade miljökonsekvenser.

Administrativa konsekvenser
Förslaget till beslut medför inga administrativa förändringar för vare sig leverantören eller förvaltningen.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Christoffer Bernsköld
T.f. Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Anders Ahlsson, 2022-11-03

Region Stockholm

MOTION
2021-12-07

Motion 2021:77

Sverigedemokraterna
Region Stockholm

Motion av Gabriel Kroon (SD) och Ulf Wester (SD) om kostnadseffektiva CPAP hjälpmedel för sömnapnoiker

Närmare 600 000 individer i Sverige lider av sömnapné. Många har lindriga symptom men nästan 400 000 individer behöver hjälp från hälso- och sjukvården. I Region Stockholm motsvarar patientgruppen ungefär 200 000 drabbade, varav 133 000 med eller i behov av hälso-och sjukvård.

Det finns två typer av sömnapnéer den vanligaste är den obstruktiva (OSA). Den andra är central sömnapné (hjärnans oförmåga att skicka korrekta signaler till musklerna som kontrollerar andningen). Andningsuppehåll påverkar påtagligt syresättningen i blodet och kan orsaka hjärtinfarkt och stroke. Ytterligare en grupp kan utsättas för stress och må fysiskt och psykiskt dåligt och det är partnern till den drabbade som oroas av de ständiga andningsuppehållen.

Individer med sömnapné ges i dag möjlighet till behandling med en subventionerad apnébettskena som täcks av högkostnadsskyddet för tandvård, och fungerar väl vid enklare tillstånd. Men vid mer krävande tillstånd efterfrågas alternativa hjälpmedel så som CPAP-maskin och med tillhörande mask. Utrustningen används under sömnen och ger ett luftvägstryck som minskar andningsarbetet och ger därmed bättre sömn utan snarkningar eller andningsuppehåll.

Efter medicinskt beslut vid sömnkliniken erbjuder Region Stockholm en CPAP-maskin, samt en initial mask mot en kostnad om 100 kr/månad. CPAP-maskinen har en livslängd om ca 7-8 år och kostar runt 3000 kr vid regional upphandling. Trots att maskens inköpspris samt service har återbetalat sig efter mindre än tre år så fortsätter Region Stockholm att ta ut full hyresavgift.

Masken har en genomsnittlig livslängd om på två år och måste vid byte bekostas av brukaren till en kostnad på mellan 1000-2500 kr årligen, vilket innebär en påtaglig kostnad.

Kostnaden för CPAP och tillhörande mask kan leda till att äldre bristfälliga masker fortsätter att användas, eller att individer helt avstår på grund av kostnadsskäl. Institutet NICE, del av brittiska NHS, slog fast i sin kostnadseffektivitetsanlys att kostnaden per vunnet livsår vid användandet

av CPAP, jämfört med vanlig bettskena är ca 225.000 kr [1]. En kostnad som i svenska termer anses vara prisvärd och långt under 500.000 kr, vilket anses vara ett övre intervall.

Region Stockholm har möjligheten att för en prisvärd summa kraftigt stärka sömnapnoikers livskvalitet, men även undvika framtida samsjuklighet. För att säkerställa en god vård till patientgruppen bör hälso- och sjukvårdsförvaltningen genomföra en regional hälso-ekonomiskundersökning för att avgöra kostnad och patientnytta. Vid god kostnadseffektivitet bör Region Stockholm inkludera CPAP i den ordinarie hälso- och sjukvården och därmed göra byta av mask samt maskinhyra helt kostnadsfritt.

I de fallet att en hälsoekonomiskundersökning skulle visa sig innebära en oproportionerligt hög samhällskostnad jämfört med patientnytta, bör Region Stockholm utreda hur hyresavgiften för CPAP-maskinen kan minskas ytterligare. I likhet med prismodeller som förekommer i Region Uppsala, Gävleborg eller Västra götalandsregionen.

Region Stockholm bör därtill utreda hur individer som själva införskaffar en CPAP-maskin utanför det den regionala hjälpmedelscentralen, ges möjlighet att köpa masker inom Region Stockholms upphandlade sortiment.

[1] https://www.nice.org.uk/guidance/ta139/resources/sleep-apnoea-continuous-positive-airways-pressure-cpap-acd-assessment-report2

MOTION
2021-12-07

Sverigedemokraterna föreslår Regionfullmäktige besluta:

1. Hälso- och sjukvårdsnämnden ges i uppdrag att genomföra en hälsoekonomisk analys av att inkludera CPAP-maskin och mask i det ordinarie högkostnadsskyddet för hälso-och sjukvård.

2. Hälso- och sjukvårdsnämnden ges i uppdrag att med ansats i HTA-utredningen, föreslå hur CPAP-maskin och mask kan göras helt kostnadsfri, alternativt erhålla en reducerad hyreskostnad, vilket motsvarar dess kostnadseffektivitet.

3. Hälso- och sjukvårdsnämnden ges i uppdrag att säkerställa att uthyrningen av CPAP-maskin har en egen kostnadstäckning för inköp och service, och därför inte är vinstinbringande.

4. Hälso- och sjukvårdsnämnden ges i uppdrag att föreslå hur uppföljningen och kalibreringen av CPAP-maskiner kan stärkas, exempelvis genom strukturerade årliga kallelser.

5. Hälso- och sjukvårdsnämnden ges i uppdrag utreda möjligheten att upphandlade masker för CPAP, även ska gå att köpa för individer som köpt CPAP maskin själva.

Gabriel Kroon (SD)

Ulf Wester (SD)